

Програма за техническа помощ за управление на риска от бедствия – България

Актуализация на напредъка

14 януари, 2021 г.

Заседание на Съвета за намаляване на риска от бедствия към Министерския съвет (СНРБ)

Общ преглед на Споразумението за предоставяне на техническа помощ

Цел на програмата: Да се подкрепи правителството на България за повишаване на устойчивостта към бедствия и изменението на климата чрез ефективна рамка за УРБ.

Резултати от програмата: Подобряване на разбирането за икономическото, социалното и физическото въздействие на бедствията, съгласувана национална стратегия и мобилизация на инвестиционно финансиране, което да подкрепи постигането на условията за финансиране от ЕС.

Партньор е Министерството на вътрешните работи, ГД "Пожарна безопасност и защита на населението"

Споразумението е подписано през м. декември 2019 г. и е одобрено през м. март 2020 г.

5 компонента на Споразумението

Споразумението приключва през м. януари 2022 г.

K1.
Диагностика и
пътна карта

1

K2. Събиране на
данни за минали
и бъдещи щети
и загуби

2

K3. Разработване на
национален профил на
риска

K4. Доклад с предложение
за Национален план за УРБ

3

4

K5. Изграждане
на капацитет

5

декември 2020 г.

март 2021 г.

август 2021 г.

януари 2022 г.

Екип по Споразумението, срокове, консултации

Екип на Световната банка

- **Основен екип** от 15 международни и местни служители и експерти и **разширен екип** от ~ 40 експерти събиращи данни
- **Консултантски фирми**, осигуряващи специфична техническа експертиза необходима за анализа на Световната банка. Това включва консултантската фирма JBA за Компонент 2 – за разработване на концепция за новата система за събиране на данни за щети и загуби от бедствия (в процес на изпълнение); Фондация CIMA за Компонент 3 - водеща при анализа на горските пожари; фирма „ Mott MacDonald“ за Компонент 3 за оценката на риска от земетресение (в процес на изпълнение).

График

- **март 2020 г. - август 2020 г.:** Събиране на данни Втора фаза (продължение на работата стартирана с финансиране от Доверителния фонд на Световна банка), мобилизиране на експерти, събиране на данни и информация за диагностичния доклад, мобилизиране на технически екипи за изготвяне на профил на риска;
- **септември 2020 г. - януари 2021 г.** Събиране на данни Трета фаза, финализиране на диагностичния доклад, технически семинари и предварителен анализ на профила на риска, първоначално рамкиране на ключови въпроси по компоненти 4 и 5.

Консултации

- Поредица от технически онлайн семинари, включително 6 семинара с Работните групи по Компонент 3 (профил на риска)
- 339 публични институции бяха помолени за информация, дискусии и обратна връзка, включително 265 общини, 28 областни управители, 17 министерства. 155 институции взеха участие в консултациите, отговаряйки на въпросници или чрез виртуални срещи и електронна поща. Проведени задълбочени консултации с 6 общини. Бяха проведени и три анкети с бизнеса и НПО.
- Подкрепа в организирането на инициираните от MBP семинари по всеки компонент

КОВИД ограничения

- Все още са валидни, не се разрешават пътувания и лични срещи, като несигурността остава висока

Компонент 1: Диагностика и пътна карта за укрепване на УРБ

Компонент 1 -
Разработване на
диагностика и пътна
карта за укрепване на
управлението на риска от
бедствия

Стъпка 1

Преглед на законодателството и наредбите и тяхното прилагане, за да се установят пропуските, които могат да доведат до ограничаване на дейностите за намаляване на риска

Стъпка 2

Преглед на съществуващите мерки за превенция, готовност и реагиране при бедствия и справяне с основните рискове; събиране на данни за текущите инвестиции (национални и поднационални)

Стъпка 3

Провеждане на консултации/срещи със заинтересовани страни, за да се изгради изчерпателна представа за пречките за действие

Резултат

Анализ на текущото състояние и предложения за основни въпроси и мерки за Националния план за УРБ

Компонент 1: Диагностика и пътна карта за укрепване на УРБ

Срок

- **март-август 2020 г.:** Събиране на данни и проучвания, включително завършване на предварителните консултации
- **септември-ноември 2020 г.: Подробни консултации** с национални и поднационални заинтересовани страни за подобряване на разбирането на законодателната и институционална рамка и възприемането ѝ от заинтересованите страни; текущи програми/дейности; основни проблеми и възможности за подобряване на УРБ; анализ на констатациите.
- **ноември - декември 2020 г.:** Преглед на качеството и окончателно завършване на диагностичния доклад, предаване на първи вариант на доклада на МВР (на 4 декември на английски език; на 18 декември версия на български език)

Основни наблюдения

- **Като цяло:** Има много възможности да се използва и надгради постигнатото в междусекторната област, за да продължи изпълнението на ангажимента на правителството за укрепване на УРБ. Диагностичният доклад отчита обхвата на рисковете, които са обект на работата и по Компонент 3 (Профил на риска)
- **Консултации:** Въпреки трудностите, свързани със ситуацията с КОВИД19, които повлияха на нивото на отзивчивост и т.н., екипът получи конструктивна обратна връзка от много заинтересовани страни в различните сектори и институции, което показва интердисциплинарната значимост и важност на УРБ.

Следващи стъпки

- **Технически семинар** (19 януари) за повишаване на осведомеността относно различните аспекти на УРБ и за получаване на обратна връзка относно Диагностичния доклад
- **Обратна връзка от МВР** (28 януари 2021 г.), последвана от предаване на ревизиран вариант на Диагностичния доклад (11 февруари), с очаквано одобрение от МВР (25 февруари)
- **Дискусиите по пътната карта ще бъдат включени в предложението по Компонент 4** за Национален план за УРБ; а събраната информация за **ограниченията на капацитета може да се включи в Компонент 5.**

Компонент 1: Диагностика и пътна карта за укрепване на УРБ

В подкрепа на реализирането на възможностите свързани с УРБ, докладът по Компонент 1 подчертава основните приоритети за Пътната карта, в съответствие със стратегическите приоритетни области, определени от националните документи

Приоритетна област 1	Разбиране на риска от бедствия
Завършване на националните оценки на риска и въз основа на установените пропуски провеждане на допълнителни оценки със специфичната цел да се осигури информация при планирането на намаляването на риска и повишаване на готовността за реагиране при бедствия, разработване на предложение за финансова сигурност и защита	
Приоритетна област 2	Укрепване на управлението на риска от бедствия
Създаване на национални програми за справяне с опасностите застрашаващи специфични видове активи, насърчаване на многофункционални интервенции (като напр. комбиниране на сеизмична и енергийна ефективност) и гарантиране, че такива инвестиции са допустими за финансиране през следващия програмен период на ЕС	
Приоритетна област 3	Инвестиране в намаляването на риска от бедствия
Инвестиране в непрекъснато надграждане и интеграция на СРПМО (системи за ранно предупреждение за много опасности)	
Приоритетна област 4	Въвеждане на политики за финансово управление на риска от бедствия
Разработване на всеобхватна финансова стратегия за риска от бедствия	
Приоритетна област 5	Подобряване на готовността с цел ефективно реагиране при бедствия и изпълнение на принципа „Да изградим отново, но по-добре“ във фазата на възстановяване
Подобряване на готовността на критичните елементи за реагиране при извънредни ситуации чрез инвестиции в съоръжения, оборудване, човешки и технически, капацитет, особено на общинско и областно ниво, и разширени дейности за повишаване на осведомеността относно бедствията.	

Компонент 2: Събиране на исторически данни за щети и загуби и разработване на концепция за събирането им в бъдеще

СТЪПКА 1

Установяване на процедура и започване на събиране на данни за щети и загуби от минали бедствия

СТЪПКА 2

Диагностика на настоящата система за събиране на данни използвана от заинтересованите страни, включително съществуващите институционални методики и съответните закони и нормативни актове

СТЪПКА 3

Оценяване на ограниченията на капацитета в рамките на националните и поднационални институции за събиране на данни и извършване на оценка на загубите

СТЪПКА 4

Оценка на нуждите на крайните ползватели, за да се разберат изискванията към новата система за събиране на данни за щети и загуби

СТЪПКА 5

Препоръки за нова интегрирана междуинституционална система за събиране на данни за бъдещи щети и загуби от бедствия

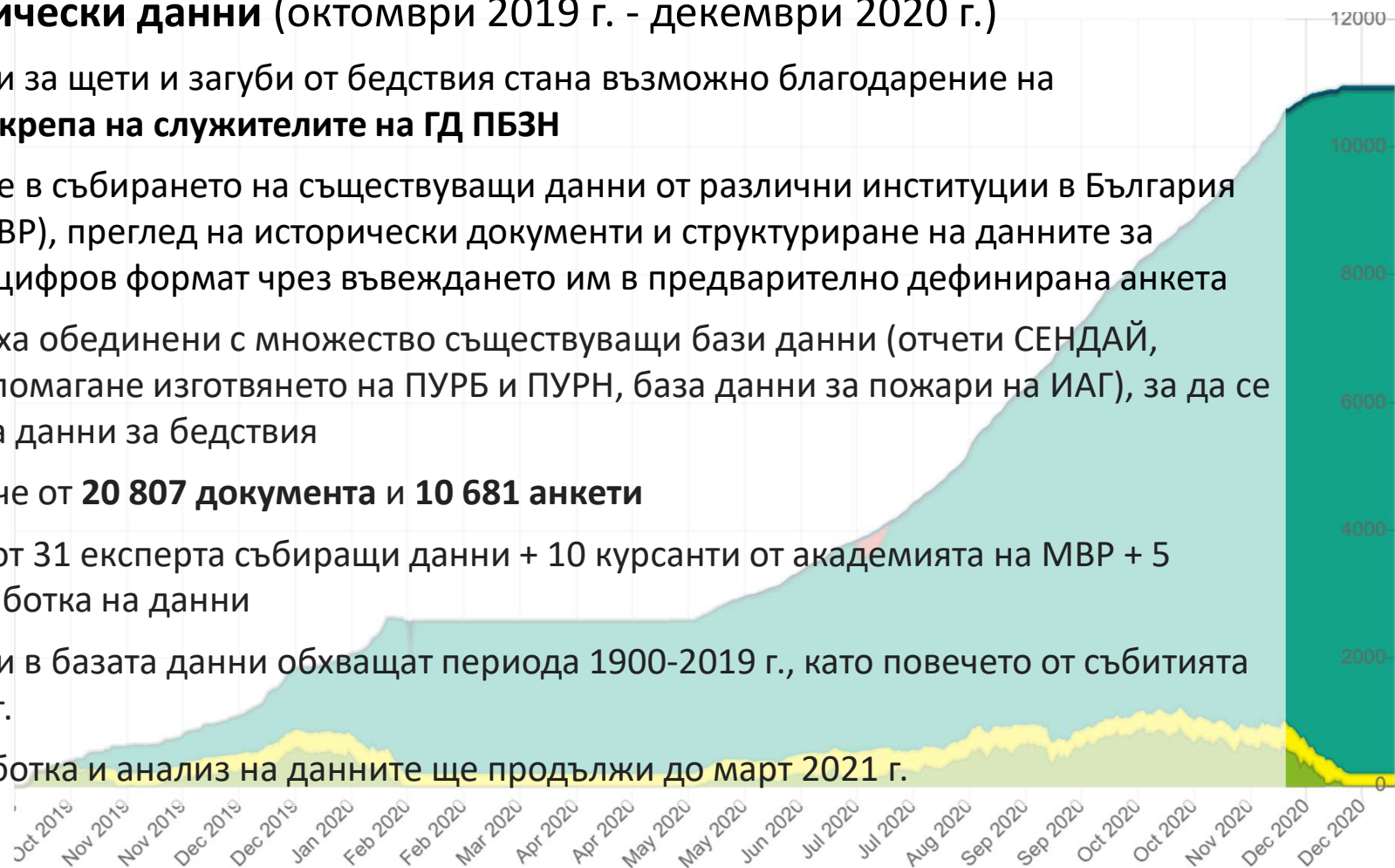
РЕЗУЛТАТ

Подобряване на данните за опасностите, осигурявайки информация за усилията за намаляване на риска, планирането на инвестициите на национално и местно ниво и за подобряване на готовността за действие и реагиране при извънредни ситуации

Компонент 2: Подобряване на системата за събиране на данни за щети и загуби

Събиране на исторически данни (октомври 2019 г. - декември 2020 г.)

- Събирането на данни за щети и загуби от бедствия стана възможно благодарение на **непрекъснатата подкрепа на служителите на ГД ПБЗН**
- Задачата се състоеше в събирането на съществуващи данни от различни институции в България (главно архиви на МВР), преглед на исторически документи и структуриране на данните за щетите и загубите в цифров формат чрез въвеждането им в предварително дефинирана анкета
- Събраните данни бяха обединени с множество съществуващи бази данни (отчети СЕНДАЙ, Проект на СБ за подпомагане изготвянето на ПУРБ и ПУРН, база данни за пожари на ИАГ), за да се създаде единна база данни за бедствия
- Обработени са повече от **20 807 документа** и **10 681 анкети**
- Екипът се състоеше от 31 експерта събиращи данни + 10 курсанти от академията на МВР + 5 анализатори за обработка на данни
- Бедствията включени в базата данни обхващат периода 1900-2019 г., като повечето от събитията са между 2000-2019г.
- Последващата обработка и анализ на данните ще продължи до март 2021 г.

Компонент 2: Подобряване на системата за събиране на данни за щети и загуби

Концепция за новата система за събиране на данни след бедствие:

- **Обобщение на дейностите:** Диагностика на текущата ситуация и съществуващите методи за събиране на данни и оценка на загубите в България, оценка на нуждите на крайните потребители и капацитета на подаващите данни в различни сектори и административни нива, препоръки и идеен ИТ дизайн за нова система за събиране на данни за загуби и щети
- Проведени са виртуални консултации с МВР (ГДПБЗН и ДКИС), НСИ, МФ, МЗХГ, ИАГ, АПИ и избрани общини
- Бяха получени и анализирани попълнени въпросници за събиране и споделяне на данни от 96 общини
- Понастоящем се разработва идеен проект за нова междуведомствена ИТ система за събиране, съхранение, обобщаване и отчитане на данни, който трябва да бъде завършен през февруари 2021 г.

Основни констатации и препоръки до момента (*работата продължава*):

- Поетапно развитие на ИТ системата, като се започне с група пилотни общини и агенции
- ИТ системите трябва да бъдат модулни, съобразени с различните сектори въз основа на техните нужди
- Разработване на единен подход (въпросници, списъци с показатели и методики за оценка на щетите и загубите за всеки сектор), които да бъдат интегрирани в ИТ системата и да се използват от всички общини при всички събития
- Интегриране на системата за улесняване на текущите операции и процеси (например заявление за компенсация, докладване по Сендай пред ГД ПБЗН, годишни отчети за НСИ)

Компонент 3: Разработване на Национален профил на риска от бедствия

Резултат

Цялостна оценка на риска от природни и причинени от човека бедствия, пред които е изправена България, която да се използва за ефективно УРБ и за изграждане на общо разбиране за рисковете сред основните заинтересовани страни

Компонент 3: Национален профил на риска от бедствия

Цели на Националния профил на риска от бедствия (НПРБ):

- **да информира** създателите на политики, заинтересованите страни и широката общественост като предостави основан на факти анализ на ключови избрани природни и антропогенни рискове;
- **да оцени рисковете**, тяхната вероятност за възникване и потенциално въздействие по последователен начин, който позволява тяхното сравняване;
- **да идентифицира пропуските** в настоящото разбиране на риска в страната **и възможностите** за подобрение, служейки като основа за разработването на Национален план за УРБ и бъдещи оценки на риска;
- **да изгради консенсус** сред различните заинтересовани страни и да способства дискусията относно значимите рискове, пред които е изправена България.

Цялостен напредък:

- Работата по оценка на риска се провежда от август 2020 г. и ще продължи до юли 2021 г.
- Сформирани са **осем работни групи** за различните групи рискове, състоящи се от експерти от 69 държавни агенции, дирекции и институции; и неправителствени съюзи, сдружения и организации.
- За всяка от работните групи се планират три работни срещи за специфичния риск: (1) въведение, (2) представяне на резултатите от оценката на риска, (3) заключение и приоритизиране на действията.
- 6 от 8 въвеждащи семинара с работните групи вече са проведени.
- Изключително добро сътрудничество с многобройни държавни институции за обмен на данни.

Компонент 3: Национален профил на риска от бедствия

Подход за оценка на риска

- За всяка категория риск ще бъде изготвена национална оценка на риска, базирана на комбинация от предишни проучвания и нови анализи
- Оценяват се въздействието на **избрани сценарии за бедствия** върху основни национални интереси (*физическа безопасност, сигурност на материалните активи и критичната инфраструктура, икономическа сигурност, социално благосъстояние, сигурност на природната среда*)
- Оценките на риска се извършват от местни и международни експерти по конкретния риск, като се използват предишни проучвания, нови анализи и експертна преценка. Общо са привлечени 18 експерти и 2 фирми
- Работа по компонента се провежда в консултация с членовете на работната група
- Резултатите от НПРБ ще бъдат използвани за осигуряване на информация за Националния план за УРБ

Компонент 3: Национален профил на риска от бедствия

Рискове, разгледани в НПРБ и предложени сценарии за анализ:

	Разгледани рискове	Предложени сценарии
Природни бедствия	Наводнения	Флувиално наводнение на река Марица / Плувиално наводнение в София / Флувиално и крайбрежно наводнение във Варна
	Метеорологични рискове (бури, екстремни горещини и студ)	Дни с екстремно високи температури
	Стихийни пожари	Бързо разпространяващ се горски пожар извън контрол за няколко дни / Стихийен пожар потушен в рамките на няколко дни / Стихийен пожар при благоприятни метеорологични условия, потушен в рамките на 1 ден
	Суши	Намалено водоснабдяване поради слаби валежи и повишено търсене на вода
	Земетресения	Земетресения по два разлома край София / Земетресения по два разлома край Пловдив
	Свлачища	Свлачища с различно въздействие в районите на Оряхово, Асеновград и Каварна
Заразни болести	Заразни болести при човека	Епидемичен грип / Антибиотична резистентност / Нов коронавирус
	Заразни болести при животните и растенията	Болестта син език / африканска чума по свинете / сценарий за болест по растенията (уточнява се)
Техногенни аварии	Производствени аварии	Инцидент при производство и съхранение на експлозивни вещества / Инцидент при съхранение на пропан-бутан / Инцидент при съхранение на петролни продукти / Отделяне на токсични вещества
	Ядрени аварии	Голяма авария в АЕЦ „Козлодуй“ в България / Голяма авария в ядрена инсталация близо до България / Локално замърсяване в бракувани източници на интензивни гама лъчи / Трансгранично замърсяване от радиологична авария в ядрено съоръжение, намиращо се далеч в чужбина
	Транспортни катастрофи	Голяма железопътна транспортна катастрофа с опасни вещества

Компонент 4: Разработване на доклад с предложение за Национален план за управление на риска от бедствия в България

СТЪПКА 1

Определяне на цели за предотвратяване на бедствия, готовност и реагиране за поне три периода

СТЪПКА 2

Подпомагане на консултациите със заинтересовани страни

СТЪПКА 3

Подготовка на доклад с предложение за Национален план за УРБ

РЕЗУЛТАТ

Национален план за управление на риска от бедствия, изготвен за приемане от правителството

- **Подход:** Надграждане върху основни данни от диагностиката и консултациите по предложената пътна карта, историческите данни за щети и загуби и националния профил на риска от бедствия
- **Основни аспекти, които следва да се обмислят, за да се отговори на очакванията:**
 - Каква е целта на плана за УРБ? За кого е предназначен планът? Дали е за политика или за действие или за инвестиционен (оперативен) документ (за улесняване на разпределението / програмирането)? Как се отнасят към него други стратегически или инвестиционни документи?
 - Как документът кореспондира с наблюдението на Рамката от Сендай и с условията на ЕС, свързани със средства от многогодишната финансова рамка 2021-2027г.
 - Отнася ли се документът за действия на цялото правителство, всички министерства? За тази цел е важно да се разбере инвестиционното планиране на другите министерства, за да могат да се използват/намерят взаимните ползи.
 - Кой ще отговаря за наблюдението и изпълнението?
 - Колко преобразуващ трябва да бъде Планът; какъв е хоризонтът му (10 години?) и т.н.
- **Срок:** *февруари - март*: начало; *април - юни*: консултации и анализи; Преглед на качеството през юли, **предаване на 4 август 2021 г.**

Компонент 5: Развитие на капацитет

СТЪПКА 1: Идентифициране на областите за дългосрочно развитие на капацитета (оценка на риска, методика за събиране на данни, мониторинг и оценка, ангажиране на заинтересованите страни и др.)

СТЪПКА 2: Помощ за изготвянето на проекти на планове за улесняване на УРБ планирането на поднационално ниво

СТЪПКА 3: Подкрепа за подготовката на обучения на държавни служители на местно и национално ниво)

СТЪПКА 4: Помощ за изготвянето на проект на план за повишаване на обществената осведоменост.

РЕЗУЛТАТ: Повишен държавен капацитет за наблюдение и оценка, оценка на риска от опасност и събиране и управление на данни за щети и загуби

- **Подход:** Надграждане на база на информацията от обратната връзка относно капацитета, събрана по време на всички компоненти; тясно обвързване на специфичните нужди на капацитета, за да се гарантира успешното прилагане на **плана за УРБ**
- **Основни аспекти, които следва да се обмислят, за да се отговори на очакванията:**
 - Определяне на целева аудитория и различни нужди
 - Баланс между фокусирането върху по-широк капацитет или конкретни проблеми (събиране на данни за щети и загуби и т.н.), като се гарантира перспективен подход
 - Цели и измерване на нивото на постигнат капацитет (рамка за оценка)
 - Ниво на амбиция и обхват - времеви хоризонт за обучения и тренировки, включително разпределение на ресурси
- **Срок:** Юли-август: начало; Консултации и анализ от септември до ноември; Дек.: преглед на качеството, **предаване на 4 януари 2022 г.**

Благодарим Ви!

Даниел Кул

Старши специалист по управление на риска от бедствия
Световната Банка

Зузана Стантън-Гедес

Специалист по управление на риска от бедствия
Световната Банка

